

College van burgemeester en wethouders
Gemeente Dronten
Postbus 100
8250 AC DRONTEN

Onderwerp: Gevraagd advies regiovisie jeugdhulp “Samen en Dichtbij”
Datum: 28 juli 2021
Uw kenmerk: -
Ons kenmerk: 2107lf01

Geacht college,

Inleiding

Op 1 juli 2021 ontvingen wij uw aanvraag voor een advies over de consultatieversie regiovisie jeugdhulp “Samen en Dichtbij” - versie 3.0 mei 2021 (regiovisie). ASD Dronten waardeert dat de regionale adviesraden bij deze consultatieversie van de regiovisie betrokken zijn en dat ons de mogelijkheid wordt geboden hierover advies uit te brengen. ASD Dronten ervaart het als prettig om in een vroeg stadium met de regionale adviesraden betrokken te worden. Dit is een werkwijze die door onze ASD zeer gewaardeerd wordt.

Aanleiding

Op 4 juni 2021 heeft ASD Dronten de consultatieversie van de regiovisie ontvangen met daarbij de uitnodiging voor de online consultatiebijeenkomst op 22 juni 2021. Op de consultatiebijeenkomst is afgesproken dat de adviesraden ook nog een formele adviesaanvraag tegemoet konden zien.

De consultatieversie regiovisie jeugdhulp - versie 3.0 zoals die ons is aangereikt en is besproken op de digitale bijeenkomst van 22 juni 2021, geeft ASD Dronten reden tot de hieronder benoemde opmerkingen en adviezen.

Werkgroep Jeugd ASD Dronten

Dit advies is grondig voorbereid door de werkgroep Jeugd van ASD Dronten. Zij komen tot de conclusie dat uit de regiovisie te weinig blijkt dat deze vanuit de doelgroep is opgesteld. Het valt op dat er in deze regiovisie geen paragraaf is opgenomen over het proces van totstandkoming van de regiovisie en daarmee is het onduidelijk of de regiovisie een breed draagvlak heeft bij jeugdhulpaanbieders, professionals, ketenpartijen, ouders, maar vooral ook (vertegenwoordigers van) jeugdigen en ervaringsdeskundigen. Dit is wel een verplicht onderdeel vanuit de norm voor opdrachtgeverschap en het is ook het eerste van de tien punten die de SER meegeeft in haar advies over jeugdzorg “van systemen naar mensen” (mei 2021). Uit navraag door ASD Dronten is de indruk ontstaan dat zowel ouders als jeugdigen te weinig betrokken zijn geweest bij het tot stand komen van deze regiovisie. Dat is een gemiste kans.

Zonder het nauw betrekken van de doelgroep zullen beleidsidealen (de systeemwereld) en de werkelijkheid van de cliënt (de leefwereld) uit elkaar blijven liggen. Het betrekken van alle partijen is heel waardevol omdat men vanuit de verschillende perspectieven tot een gezamenlijke visie kan komen. ASD Dronten hecht er zeer aan dat er gewerkt wordt vanuit de omgekeerde visie en dat in de regiovisie een beschrijving komt hoe en in welke hoedanigheid de doelgroep betrokken is bij de totstandkoming.

Een aantal punten uit de consultatieversie regiovisie jeugdhulp geven reden tot zorg:

1. De genoemde ambitie van **0-uit huisplaatsingen** lijkt ons veel te hoog gegrepen en is daarom niet realistisch.
2. Onder artikel 3.1 over **preventie en vroegsignalering** valt in de regiovisie te lezen dat lokale toegangen en het voorveld een belangrijke rol spelen en dat er verschillen zijn per gemeente hoe de toegang en het voorveld lokaal zijn ingericht. Lokaal moet een aanbod jeugdhulp geboden worden dat goed aansluit bij het regionale aanbod en alle lokale teams moeten werken met het regionaal handelingskader jeugdhulp met verblijf. Overal in Flevoland is de lokale toegang zo laagdrempelig, zichtbaar en toegankelijk mogelijk en bestaat deze uit verschillende expertise. Onder artikel 2.4 wordt benoemd dat administratieve voordelen die te behalen zijn bij jeugdhulporganisaties en gemeenten ten goede kunnen komen aan preventie, passende ondersteuning en hulp aan jeugdigen en gezinnen.
3. Een **regiehouder** is onontbeerlijk voor gezinnen die te maken krijgen met jeugdhulp, zeker wanneer er meerdere hulpverleners betrokken zijn.
4. Binnen de gemeente Dronten vinden te vaak wisselingen of uitval van **(jeugd)gidsen** (hulpverleners) plaats. Hoe dit regionaal is, is ASD Dronten niet bekend.
5. Het is een uitdaging om de noodzakelijke **expertise** en het aantal hulpverleners binnen Flevoland en Dronten op peil te houden. De borging van kwaliteit komt daarmee in het gedrang. Onder artikel 2.1 uit de regiovisie staat dat Jeugdigen en ouders de hulpverlener kunnen helpen welke kennis/houding en vaardigheden op welk moment nodig zijn. Er wordt daarbij gesproken over een lerend systeem. In onderdeel 1.2 staat dat er nieuwe inzichten zijn ontstaan door middel van actieleren.
6. De **verdeling** van de jeugdzorg in de regio is een aandachtspunt. De gemeente Dronten heeft van oudsher weinig voorzieningen binnen haar gemeente en is daarbij vooral gericht op de andere gemeenten in de regio. Daarmee bevindt de gemeente Dronten zich in een afhankelijkheidspositie. In de regiovisie staat dat het aanbod voor specialistische zorg in Flevoland verstevigd wordt en als dit niet mogelijk blijkt, wordt er samengewerkt met andere regio's. Daarbij wordt het bovenregionale expertisenetwerk benut. Er wordt lokaal en regionaal verandering aangebracht in de druk op crisisverblijf door meer pleeggezinnen te werven en intensief ambulant centraal te stellen.
7. De regiovisie spreekt over een niet-vrijblijvende **regionale samenwerking** waarbij er meerjarige afspraken worden vastgelegd over organisatie van de regiofuncties, zoals inkoop, contractmanagement, monitoring, handhaving en regionale transformatie.

8. **Wachttijsten** wordt in de regiovisie benoemd als één van de knelpunten, naast grip op kwaliteit, toename van zorgkosten en informatievoorziening. De regiovisie belooft een kader te zijn voor het vormgeven van de oplossing voor deze knelpunten. Verder wordt benoemd dat er in de jeugd-GGZ meer gestuurd zal worden op innovatie en kwaliteit, het verkorten van de behandelduur en het aanpakken van de wachttijsten.

Adviezen vanuit ASD Dronten

ASD Dronten geeft, op basis van bovenstaande de volgende adviezen aan u mee.

1. **0-uisplaatsingen** - Wij delen de visie dat uithuisplaatsing zoveel als mogelijk voorkomen moet worden, maar slechts onder de voorwaarde dat de veiligheid van de jeugdige en/of die van het gezin dat toelaat. Als de veiligheid voor de jeugdige in het gedrang komt kan een uithuisplaatsing juist wel wenselijk zijn. Uit de regiovisie jeugdhulp blijkt voor ons niet duidelijk of hier wel rekening is gehouden met de volgende doelgroepen: “thuiszitters”, kinderen met één van de vele vormen van autisme, KOPP/KOV kinderen van ouders met psychische problemen en verslavingsproblematiek en/of kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld en seksueel misbruik. Nu voorzieningen als naschoolse-, weekend- en vakantieopvang zijn gesloten in verband met bezuinigingen en alternatieven niet altijd voorhanden zijn, is ondersteuning van de jeugdige en het gezin een extra punt van aandacht. Wij adviseren hier prioriteit te geven. Er wordt niet gedefinieerd wat in deze regiovisie onder veiligheid wordt verstaan.
2. **Preventie en vroegsignalering** - Dit onderwerp verdient volop aandacht. ASD Dronten ziet in de regiovisie graag nader toelicht hoe de administratieve voordelen uit artikel 2.4 ingezet gaan worden voor preventie, passende ondersteuning en hulp aan jeugdigen en gezinnen. Wij adviseren om uitgebreid aandacht te geven aan preventie en vroegsignalering bij de jeugd en daarbij de doelgroep zelf te betrekken en te bevragen wat zij nodig hebben.
3. **Regiehouder** - In de praktijk blijkt nog te vaak dat “één gezin, één plan, één regisseur”, niet van de grond komt. Een regiehouder kan op meerdere vlakken ondersteuning bieden en er zorg voor dragen dat het gezin niet belast wordt met onnodige administratieve handelingen. Daarbij is het van groot belang dat netwerken in kaart worden gebracht, welke hulpverleners zijn bij de jeugdige betrokken en hoe verloopt het samenspel gemeente met betrokken organisatie. Door dat goed te organiseren kan worden voorkomen dat zowel de gemeente als de hulpverleners en hulpvragers het overzicht kwijtraken. Er wordt veel gefocust op eigen regie, maar dat is binnen een gezin lang niet altijd vanzelfsprekend. Deze visie lijkt daardoor vooral gericht te zijn op kostenbeheersing. Ons advies is om altijd met een regiehouder te werken.
4. **(Jeugd)gidsen** - De vele wisselingen bij de (jeugd)gidsen komt niet ten goede aan de benodigde vertrouwensrelatie met de hulpvrager(s). Dat kan een succesvolle behandeling in de weg staan. Het kan extra onrust, verwarring en teleurstelling veroorzaken, terwijl de behoefte juist moet liggen bij structuur en zekerheid. Om uitval en verloop bij de (jeugd)gidsen te voorkomen pleit ASD Dronten voor verlaging van de administratieve druk. Het advies: Probeer onnodige administratieve handelingen en onnodige procedures zoveel als mogelijk te beperken.

5. **Expertise** - Uit de regiovisie wordt niet duidelijk wat de inzichten zijn die zijn ontstaan door middel van actieleren of hoe het lerend systeem wordt vormgegeven. Ook de geleerde lessen uit de afhandeling van het risicodossier jeugdhulp met verblijf 2019 worden niet nader uitgewerkt. ASD Dronten adviseert met klem om deze informatie onderdeel te maken van deze regiovisie zodat deze door een ieder kan worden gebruikt. ASD Dronten adviseert ook om benodigde expertise zo breed als mogelijk te borgen, niet alleen bij de gedragsdeskundige, maar ook bij de (jeugd)gidsen om zo daadwerkelijk een stevige basis te hebben in lokale teams. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van álle feedback die jeugdigen en/of ouders kunnen geven. Om er voor te zorgen dat de jeugdige tijdig passende zorg krijgt, is het nodig dat de jeugdprofessional de ruimte krijgt om tijdig verantwoorde hulp te bieden. Verantwoorde hulp is hulp die veilig, doeltreffend en cliëntgericht wordt verleend, afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige en/of het gezin. Samenwerking tussen generalistische en specialistische professionals is daarbij een voorwaarde.
6. **Verdeling jeugdzorg** - ASD Dronten adviseert nadrukkelijk om meer concreet op te nemen hoe het aanbod van specialistische zorg in Flevoland verstevigd wordt. De toevoeging “als dat niet lukt...” geeft de indruk dat er geen doordacht plan ten grondslag ligt aan de wens om het aanbod specialistische zorg uit te breiden. Dit is niet in het belang van de doelgroep. Ook de ambitie om intensief ambulant te versterken dient meer concreet ingevuld te worden. Deze ambitie lijkt lastig realiseerbaar omdat de praktijk laat zien dat kwalitatief geschikte hulpverleners nauwelijks beschikbaar zijn. Daarnaast adviseert ASD Dronten om de crisisopvang open te houden. De tekst onder het eerste artikel 2.3 in de regiovisie zou uitgelegd kunnen worden als optie dat de crisisopvang deels zal sluiten, terwijl er nog steeds knelpunten bestaan in de doorstroommogelijkheden. Daarmee dreigt de doelgroep aan meerdere kanten in de problemen te komen. Immers ook het vinden van pleeggezinnen en voorzieningen voor wonen vormen een grote uitdaging.
7. **Regionale samenwerking** - ASD Dronten juicht het toe dat administratieve lasten kunnen worden beperkt door regionale samenwerking. De ASD adviseert om, zoals de regiovisie stelt op bladzijde 8 onder artikel 2.4, reële en uniforme tarieven te hanteren. De praktijk leert ons dat er voorbeelden zijn waarbij te lage tarieven uiteindelijk leiden tot problemen bij de uitvoering van de hulpverlening aan jeugdigen en/of gezinnen. Wij adviseren daarnaast om de jeugdige en zijn ouders/verzorgers als gelijke partners te behandelen en mee te laten beslissen over de behandelwijze en keuze in zorgaanbieder. Daartoe moeten het aanbod, de kwaliteit, wachttijden en de toegang van jeugdzorg in de regio goed inzichtelijk gemaakt worden, zodat er een weloverwogen keuze gemaakt kan worden voor een zorgaanbieder.
8. **Wachttijsten** - De laatste tijd bestaat veel aandacht voor de lange wachttijsten in de jeugdpsychiatrie en de schadelijke gevolgen voor de jeugdigen met psychische problemen en de gezinnen waar zij wonen. Recent onderzoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd laat zien dat hoe slecht het gesteld is met de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor kinderen en jongeren met complexe problematiek. Het gaat met name om jeugdigen met eetstoornissen, depressie, zelfbeschadiging en acute hulp bij suicidaliteit.

In de gemeente Dronten bereiken ons signalen over lange wachttijden voor een eerste (intake) gesprek bij jeugdgidsen, wat ons grote zorgen baart. In deze regiovisie wordt genoemd dat verwijzing pas plaats kan vinden nadat er een volledige verklarende analyse is gemaakt. ASD Dronten geeft het dringende advies om ook regionaal een zo kort mogelijke maximum wachttijd te bepalen voor hulpvragen om jeugdhulp. Met het oog op het belang en ter bescherming van de doelgroep. Dit alles uiteraard binnen de wettelijke kaders.

Naast deze adviezen biedt de regiovisie ons inziens **onduidelijkheid** op een aantal punten. Deze punten hebben we opgenomen in bijlage I die hoort bij dit advies. Deze bijlage wordt meegezonden met dit advies.

De ASD adviseert het college om bovenstaande adviezen mee te nemen in Regiovisie Jeugd "Samen en Dichtbij" 2021-2024 en de genoemde onduidelijkheden weg te nemen. Ook geeft ASD Dronten ter overweging mee om de regiovisie tussentijds te blijven evalueren.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de ASD Dronten,

Lia Flipse, ambtelijk secretaris ASD Dronten

Bijlage I: punten vanuit de regiovisie jeugdhulp "Samen en Dichtbij" die onduidelijk zijn.

